

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

4-son (5-jild)
2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 4 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahmatovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari

nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasini mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD), O'zbekiston Respublikasi Sudyalari oliy kengashi huzuridagi Sudyalari oliy maktabi;

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti.

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasi mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarkand viloyat IIB Tibbiyot bo'limi psixologik xizmat boshlig'i.

22.00.00- SOTSILOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po'latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo'tayev Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro'yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrda 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo'yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

Maxmudov Mansurjon Abdug‘opporovich

TARIXIY ASARLAR VA ULARNI O‘RGANISH: MILLIY ZIYOLILAR TOMONIDAN

OLIB BORILGAN TADQIQOTLAR 12-17

Qurbonov Xurshid Raupovich

O‘ZBEKISTONDAN JANUBIY URALGA SAFARBAR QILINGAN

“MEHNAT ARMIYACHILARI” VA ULARNING TA‘MINOTI 18-22

Salayev Fazliddin Shamsiddin o‘g‘li

O‘ZBEKISTONDA DEMOGRAFIYANING RIVOJLANISH TARIXI VA SHAKLLANISHI 23-28

Abbasov Behzod Baxtiyorovich

FARG‘ONA OBLASTIDA TASHKIL QILINGAN XO‘JALIKLARDA IJTIMOIIY

MUAMMOLAR VA KO‘CHIRILGAN AHOLINING YANGI SHAROITGA MOSLASHISHI

(1946-1965)..... 29-35

Mirzaliyev Ulug‘bek, Klichev Ulug‘bek

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY ARXIVLAR FAOLIYATINI TASHKIL ETISH

BORASIDAGI ISHLAR VA ISLOHOTLAR 36-39

Tursunova Gavhar Begmuradovna

ROSSIYA IMPERIYASINING SIRDARYO VILOYATIDA OLIB BORGAN

MA‘MURIY-SIYOSIY BOSHQARUV TIZIMI

(XIX ASRNING IKKINCHI YARMI – XX ASR BOSHLARI) 40-50

Vaxobov Doston Abdumannob o‘g‘li

IKKINCHI JAHON URUSHI YILLARIDA MAKTAB, TIBBIYOT VA SOG‘LIQNI SAQLASH

XODIMLARINING G‘ALABAGA QO‘SHGAN HISSASI 51-54

Sodiqova Yulduzxon Maxamat qizi

O‘ZBEKISTONDA MAKTAB TA‘LIMINI ISLOH QILINISHI VA UNDAGI O‘ZGARISHLAR

(1991-2024 yy)..... 55-59

Maxmudov Umrbek Baxtiyorovich

QUYI SIRDARYOBO‘YI HUDUDLARIDA OLIB BORILGAN ARXEOLOGIK

TADQIQOTLAR VA ULARNING NATIJALARI 60-64

Yo‘ldosheva Gulbahor Nuriddinovna

MUSTAQILLIK YILLARIDA O‘RTA UMUMTA‘LIM MAKTABLARINING

AHVOLI VA MODDIY – TEXNIKA BAZASINING MUSTAHKAMLANISHI

(QASHQADARYO VA SURXONDARYO VILOYATLARI MISOLIDA)..... 65-69

Mardiyeva Guzal Karimovna

XOTIN-QIZLARNING 1950-1980-YILLARDA SAMARQAND VILOYATI

ILM-FAN SOHASINI RIVOJLANTIRISHDAGI O‘RNI 70-75

Narziyev Rustambek Xaydarovich

HARAKATLAR STRATEGIYASIDA NOGIRONLIGI BOR YOSHLAR UCHUN

YARATILGAN IMKONIYATLAR 76-80

<i>Abdullayev Ilhomjon Ikromjonovich</i> XIX ASR OXIRI – XX ASR BOSHLARIDA NAMANGAN SHAHRINING IJTIMOIY-IQTISODIY HAYOTI	81-87
<i>Sodiqova Maxbubaxon Raxmonaliyevna</i> O'ZBEKISTONNING MILLIY HUNARMANDCHILIGI RIVOJIDA IPAKCHILIKNING O'RNI	88-92
<i>G'ulomjon Jumanazarovich Axmedov</i> O'ZBEKISTON TARIXIDA KONCHILIK ISHI VA METALLURGIYA RIVOJLANISHI	93-99

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Abdullayev Zafarbek Safibullayevich</i> BARQARORLIK REYTINGI ORQALI FISKAL INTIZOM VA BIZNES MUHITINI RAG'BATLANTIRISHNING O'ZBEKISTON TAJRIBASI	100-116
<i>Юлдашева Надира Викторовна</i> «ГОСУДАРСТВЕННЫЕ ЗАКУПКИ ПОД КОНТРОЛЕМ: ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЙ АНАЛИЗ УЗБЕКСКОЙ МОДЕЛИ МОНИТОРИНГА».....	117-123
<i>Maxsudov Sherzod Solijonovich</i> ERKIN IQTISODIY ZONALARDA INVESTITSIYA JOZIBADORLIGINI OSHIRISH	124-128
<i>Xaitov Oxunjon Nomoz o'g'li</i> TURISTIK VA REKREATSION KLASTERNING MUVAFFAQIYATLI FAOLIYAT YURITISH TAMOYILLARINI TIZIMLASHTIRISH	129-135
<i>Xadimova Aziza Abdufattoyevna</i> SAMARQAND VILOYATINING DEMOGRAFIK O'ZGARISHLARI VA IQTISODIY RIVOJLANISHI.....	136-145
<i>Tashpulatov Giyos Toxirovich</i> XORIJYI BAHOLOVCHI TASHKILOTLAR REYTINGI VA RENKINGINI BAHOLASHDA KOMPLEKS YONDASHUVNING QO'LLANILISHI TAHLILI (ROSSIYADAGI BAHOLOVCHI TASHKILOTLAR MISOLIDA)	146-159
<i>Ulug'muradova Nodira Berdimuradovna</i> O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHDA INSON KAPITALINING TA'SIRI	160-164
<i>Tursunxodjayeva Shirin Zafar qizi</i> “QUTIDA RO'YXATGA OLISH” (SHELF-REGISTRATION) AMALIYOTINI JORIY ETISH	165-169

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

<i>Komilov Ro'zi Rabiyeovich</i> OILA BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA MODDIY VA MA'NAVIY OMILLARNING FALSAFIY TAHLILI	170-172
<i>Хакимов Эркин</i> ЗНАНИЕ ЛОГИКИ КАК УСЛОВИЕ ФОРМИРОВАНИЯ КУЛЬТУРЫ МЫШЛЕНИЯ В ИНФОРМАЦИОННОМ ОБЩЕСТВЕ	173-180
<i>Usmonova Laylo Raxmatullayevna</i> SHARQ FALSAFASIDA INSON MUAMMOSI.....	181-185
<i>Karimov Yo'ldosh Ergashevich</i> TARIXNI SOXTALASHTIRISHNING TARIXIY TAFAKKURGA TA'SIRI MASALALARI	186-191

<i>Azzamxodjaeva Shaxnoza Saiddmatmabovna</i> О ЦЕЛИ И СОДЕРЖАНИИ ЧЕЛОВЕЧЕСКОЙ ЖИЗНИ, ДУХОВНОМ СОВЕРШЕНСТВЕ (ПО ПРОИЗВЕДЕНИЯМ АЛИШЕРА НАВАИ).....	192-195
<i>Rustamov Ramz Rizoqulovich</i> ZAMONAVIY IQTISODIY TARG'IBOT VA UNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	197-204
<i>Evatov Salimjon</i> MARKAZIY OSIYODA TASAVVUFY TAFAKKUR RIVOJI: IX-XII ASRLAR MEROSI	205-209
<i>Turobov Yorqinjon Yoqub o'g'li</i> ISLOM TA'LIMOTIDA SIYOSAT VA HOKIMIYAT FALSAFASI	210-213
<i>Toshpulatov Odil Nodirovich</i> IJTIMOIY MUNOSABATLARDA AMORALIZM VA IMMORALIZMNI OLDINI OLISHDA MAVJUD ME'YORLARNING AHAMIYATI	214-217
<i>Kunisheva Nadira Julanovna</i> "IJTIMOIY BAG'RIKENGLIK" TUSHUNCHASINI TADQIQ ETISHNING ILMIY-NAZARIY MASALALARI	218-223
<i>Eshpulatov Inoyat</i> FAXRIDDIN ROZIY YASHAGAN DAVR: IJTIMOIY-SIYOSIY VAZIYAT VA MA'NAVIY MUHIT	224-231
10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI	
<i>Nuniyazova Shaxlo Ulugbekovna</i> O'ZBEK ONOMASTIKASIDA GIDRONIMLARNING LINGVOMADANIY SHAKLLANISHI	232-236
<i>Алиева Эльвина Аметовна</i> ЛЕКСИЧЕСКИЙ И ЛЕКСИКО-СИНТАКСИЧЕСКИЙ ПОВТОРЫ С РАСПРОСТРАНЕНИЕМ В ХУДОЖЕСТВЕННЫХ ОЧЕРКАХ М. ЦВЕТАЕВОЙ	237-243
<i>Usmanova Sevara</i> INGLIZ VA O'ZBEK TARIXIY ROMANLARIDA TARIXIY HAQIQAT VA BADIY TO'QIMA.....	244-251
<i>Ochilov Ulug'bek Sayfulloyevich</i> MAGIK REALIZMNING MADANIYAT VA ADABIYOTGA TA'SIRI	252-260
<i>Daminova Rahima Malikovna</i> ATOYI SHE'RIYATINING BADIY LATOFATI.....	261-266
<i>Yusupov Asror</i> PUBLITSISTIK MATNLARDA UCHROVCHI LINGVOKULTUROLOGIK BIRLIKLAR TARJIMASIGA LEKSIKOGRAFIK YONDASHUV	267-271
<i>Ruziyeva Nasiba Kenjayevna</i> VLADIMIR GEORGEVICH GAKNING TARJIMA MASALALARIGA DOIR TADQIQOTLARI	272-276
<i>Batirkhanova Madina Oybekovna</i> COMPONENT ANALYSIS OF SOMATIC PHRASEOLOGISMS IN ENGLISH FICTION.....	277-281
<i>Sirojiddinova Shakhribonu</i> THE FORMATION OF MYTHOLOGY AND THE INFLUENCING FACTORS.....	282-285

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

Xodjiev Yunus Muxitdinovich

DAVLAT XIZMATLARI VA FUQAROLIK-HUQUQIY XIZMATLAR
TUSHUNCHASI HAMDA O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI 286-292

Wang Cong

RESEARCH ON LEGAL ISSUES OF PERSONAL INFORMATION PROTECTION 293-300

Лу Адук

К ВОПРОСУ О ПОНЯТИИ И КЛАССИФИКАЦИИ ВИДОВ ФИНАНСИРОВАНИЯ
ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ 301-310

Abdurashidova Zarina Turg'un qizi

FUQAROSIZLIKKA QARSHI MUROSASIZLIK: HUQUQIY CHORALARNING
NAZARIY VA AMALIY JIHATLARI 311-315

Axmatov Olimjon Odilovich

“KRIPTO-AKTIVLAR VA VALYUTA QIMMATLIKLARINI QONUNGA XILOF
RAVISHDA Olish, O'TKAZISH VA AYIRBOSHLASH: IQTISODIY, HUQUQIY
XAVF-XATARLAR VA ULARNING OLDINI Olishda SUN'IY INTELLEKTNING
O'RNI” 316-322

Xatamov To'liqin Tojiddinovich

KUCHLI TA'SIR QILUVCHI VA GIYOHVANDLIK VOSITALARINI YANGI
TURLARINI NOQONUNIY MUOMALASI BILAN BOG'LIQ JINOYATLARNING
NAZARIY-HUQUQIY TAHLILI 323-329

Kuchimova Shaxlo

VORISLIK HUQUQIDA MEROS MAJBURIYATI 330-337

O'rinova Dilshoda Adhamovna

OILAVIY ZO'RAVONLIK JINOYATINING KRIMINOLOGIK TAVSIFI
HAMDA USHBU TURDAGI JINOYATLARDAGI AYOLLAR JABRLANISHINI
OLDINI Olish BO'YICHA FARG'ONA TAJRIBASI 338-347

Geng Zhimin

RESEARCH ON THE INDEPENDENCE OF THE INTERNATIONAL CRIMINAL COURT..... 348-351

Xidirov Mexroj Qilich o'g'li

ELEKTRON TO'LOV VOSITALARI ORQALI SODIR ETILADIGAN FIRIBGARLIK
JINOYATLARINING SABABLARI, ULARNING SODIR ETILISHIGA IMKON
BERUVCHI OMILLAR 352-357

Тулаганов Элмурод

ВОПРОСЫ ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ КОРРУПЦИИ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ
ТРАНСФОРМАЦИИ 358-367

Bozorboyev Farruh, Boboxonov Akromxon

DASTLABKI TERGOV BOSQICHIDA PROTSESSUAL HARAKATLARNI
SODDALASHTIRISH: XOLIS INSTITUTI 368-374

Abbosov Mirsulton Mirsharof o'g'li

JINOYAT QONUNCHILIGIDA SUN'IY INTELLEKT TUSHUNCHASI VA UNING
IJTIMOIY XAVFLILIGI 375-382

<i>Mamatov Islom Qosim o'g'li</i> DAVLAT XARIDLARI BILAN BOG'LIQ JINOYATLARNI FOSH ETISH USULLARI, AMALIYOTDAGI MUAMMOLAR VA TAKLIFLAR	383-392
<i>Kamilov Oybek</i> O'ZBEKISTONNING MIGRATSIYA SOHASIDA MINTAQAVIY TASHKILOTLAR VA XORIJIY DAVLATLAR BILAN HAMKORLIGINI RIVOJLANTIRISH MASALALARI	393-402
<i>Абборова Камола Саидмухторовна</i> ВЛИЯНИЕ МЕЖДУНАРОДНОГО КОММЕРЧЕСКОГО АРБИТРАЖА НА ИНВЕСТИЦИОННЫЙ КЛИМАТ УЗБЕКИСТАНА: ПРОБЛЕМЫ, РЕШЕНИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ	403-410
<i>Ne'matova Muborak Odiljonovna</i> RAQAMLI FUQAROLIKNING MOHIYATI VA UNI SHAKLLANTIRISHGA OID DOLZARB MUAMMOLAR (O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MISOLIDA)	411-418
<i>Jabbarova Yulduz Ibrohim qizi</i> "HUQUQNI QO'LLASH AMALIYOTIGA SUN'IY INTELEKTNI INTEGRATSIYA QILISHNING AXLOQIY VA HUQUQIY MASALALARI"	419-427
<i>Agzamova Qizlarxon Baxtiyorovna</i> INSOFLI EGALLOVCHINING HUQUQIY MAQOMIGA OID AYRIM MASALALAR	428-432
<i>Shomirzayev Saxodulla, Sherkulov Azamat</i> VALYUTA QIMMATLIKLARINI BOJXONA CHEGARASIDAN OLIB O'TISH BILAN BOG'LIQ HUQUQBUZARLIKLARNI ANIQLASH VA JAVOBGARLIK ASOSLARI	433-441
<i>Jumanazarov Faxriddin Erkinovich</i> KONTRAFAKT MAHSULOTLAR KONTRABANDASI NATIJASIDA INTELLEKTUAL MULK HUQUQI BUZILISHINING NAZARIY-HUQUQIY JIHATLARI	442-448
<i>Ergashev Sharifjon Shuhrat o'g'li</i> YASHIRIN IQTISODIYOTNING JAMIYAT IJTIMOY-IQTISODIY FAOLIYATIGA TA'SIRI VA UNGA QARSHI KURASHISHDA BOJXONA AUDITINING O'RNI	449-457
<i>Mansurov Arslon Askarovich</i> "IJTIMOIY DAVLAT" TAMOYILINING YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDAGI HUQUQIY MAQOMI VA XALQARO TAJRIBA BILAN TAQQOSLAMA TAHLILI	458-463

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI

<i>Abdullayev Yashnarjon Mahkamovich</i> "JISMONIY MADANIYAT NAZARIYASI VA METODIKASI" FANIDAN NAZARIY MASHG'ULOTLARNI O'TKAZISH METODIKASI	464-470
<i>Yusubjanova Musharraf Tursunali qizi</i> EHTIMOLLAR NAZARIYASI VA MATEMATIK STATISTIKANI UMUMTA'LIM MAKTABLARIDA O'QITISH: XORIJIY TAJRIBA VA ILMIY YONDASHUVLAR	471-475
<i>Fayzullayeva Gulchexra, Kurbonova Gulmira</i> BO'LAJAK O'QITUVCHILARDA KOLLABORATIV O'QUV MUHITINI LOYIHALASH KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH: INNOVATSION YONDASHUVLAR VA ISTIQBOLLAR	476-481

<i>Yaqubov Fazliddin Muxitdinovich</i> ILMIY-TADQIQOTCHILIK KOMPETENTLIGINING MAZMUNI VA TARKIBIY TUZILISHI.....	482-485
<i>Mirsanova Moxira Xusniddin qizi</i> FANTASTIK IFODA SHAKLLARI VA UNING BADIYYATI	486-491
<i>Tursinova Zoxida Sharabidinovna</i> TA'LIM SIFATINI OSHIRISHDA MAKTAB O'QITUVCHILARNING PEDAGOGIK MAHORATINI BAHOLASH MEKANIZMLARINING TAKOMILLASHUVIDA TA'LIM MENEJMENTINING O'RNI	492-496
<i>Раббимова Нодира Таштемировна</i> ТЕХНОЛОГИЯ РАЗВИТИЯ КРИТИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ ПРИ ПРЕПОДАВАНИИ ИНФЕКЦИОННЫХ БОЛЕЗНЕЙ В ВУЗЕ	497-501

Received: 16 March 2025

Accepted: 5 April 2025

Published: 15 April 2025

Article / Original Paper

ISSUES OF DEVELOPING UZBEKISTAN'S COOPERATION WITH REGIONAL ORGANIZATIONS AND FOREIGN STATES IN THE SPHERE OF MIGRATION

Kamilov Oybek

Doctoral Candidate of Tashkent State University of Law

Abstract. This article examines the issues of developing Uzbekistan's cooperation with regional organizations and foreign states in the sphere of migration. The article analyzes Uzbekistan's current position in the migration sphere and explores areas of cooperation with regional organizations such as the Commonwealth of Independent States, Shanghai Cooperation Organization, European Union, Eurasian Economic Union, as well as with foreign countries. As a result of the research, proposals aimed at developing Uzbekistan's migration diplomacy and addressing practical issues in this field are put forward. The article concludes with recommendations for improving the legal framework of regional and bilateral cooperation on migration regulation.

Keywords: migration policy, regional cooperation, international organizations, Commonwealth of Independent States, Shanghai Cooperation Organization, European Union, Eurasian Economic Union, Organization of Turkic States, labor migration, migration diplomacy, international legal cooperation.

O'ZBEKISTONNING MIGRATSIYA SOHASIDA MINTAQAVIY TASHKILOTLAR VA XORIJIY DAVLATLAR BILAN HAMKORLIGINI RIVOJLANTIRISH MASALALARI

Kamilov Oybek

Toshkent davlat yuridik universiteti

mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya. Mazkur maqolada O'zbekistonning migratsiya sohasida mintaqaviy tashkilotlar va xorijiy davlatlar bilan hamkorligini rivojlantirish masalalari tadqiq etilgan. Maqolada O'zbekistonning migratsiya sohasidagi mavjud holati tahlil qilinib, Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi, Shanxay hamkorlik tashkiloti, Yevropa Ittifoqi, Yevrosiyo Iqtisodiy Ittifoqi kabi mintaqaviy tashkilotlar hamda xorijiy davlatlar bilan hamkorlik yo'nalishlari o'rganilgan. Tadqiqot natijasida O'zbekistonning migratsion diplomatiyasini rivojlantirish istiqbollari va ushbu sohada amaliy masalalarni hal qilishga qaratilgan takliflar ilgari surilgan. Maqola migratsiya jarayonlarini tartibga solish bo'yicha mintaqaviy va ikki tomonlama hamkorlikning huquqiy asoslarini takomillashtirish yuzasidan tavsiyalar bilan yakunlanadi.

Kalit so'zlar: migratsiya siyosati, mintaqaviy hamkorlik, xalqaro tashkilotlar, Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi, Shanxay hamkorlik tashkiloti, Yevropa Ittifoqi, Yevrosiyo Iqtisodiy Ittifoqi, Turkiy davlatlar tashkiloti, mehnat migratsiyasi, migratsion diplomatiya, xalqaro-huquqiy hamkorlik.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5I4Y2025N60>

Kirish. Dunyoda globallashuv va integratsiya jarayonlari kuchayib borayotgan bugungi sharoitda migratsiya masalalari xalqaro munosabatlarning muhim tarkibiy qismiga aylandi. Migrantlar oqimi borgan sari ko'payib, migratsiya geografiyasi kengayib bormoqda. Bu esa mazkur sohada davlatlararo va mintaqaviy hamkorlikni yanada takomillashtirishni, migratsiya jarayonlarini tartibga solishning samarali mexanizmlarini ishlab chiqishni taqozo etadi.

O'zbekiston Markaziy Osiyo mintaqasida eng yirik mehnat resurslariga ega davlat hisoblanadi. Hozirgi kunda mamlakatdan chet elda mehnat qilayotgan fuqarolar soni bir milliondan ko'proqni tashkil etadi. Biroq, mamlakatning mehnat migratsiyasi oqimlarini diversifikatsiya qilish hamda migratsiya masalalarini ichki va tashqi siyosatning asosiy yo'nalishlaridan biri sifatida belgilash amaliyoti so'nggi 7-8 yil mobaynida gavdalana boshladi[1]. Bugungi kunda davlatimiz tomonidan olib borilayotgan teran islohotlar natijasida migratsiya hech shubhasiz umumiy strategik rejalar qatoridan o'rin olgan.

O'zbekiston yosh aholining yuqori ulushiga ega mamlakat bo'lib, har yili umumiy o'rta, o'rta maxsus va kasbiy ta'lim muassasalarini taxminan 650-700 ming yoshlar tamomlaydi. Ulardan 160-165 ming nafari oliy ta'lim muassasalarining bakalavriat dasturlariga qabul qilinadi. Natijada yiliga o'rtacha 700 ming nafar yoshlar mehnat bozoriga qo'shiladi, ulardan 63,7 foizi maxsus malakaga ega bo'lmagan, umumta'lim maktablari bitiruvchilaridan iborat bo'lib, ish beruvchilar uchun kamroq qiziqish uyg'otadi[1].

Ushbu vaziyatda mamlakatda aholi bandligini ta'minlash, ishsizlik darajasini pasaytirish va mehnat resurslaridan samarali foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Bu esa, o'z navbatida, migratsiya sohasida mintaqaviy tashkilotlar va xorijiy davlatlar bilan hamkorlikni rivojlantirishni taqozo etadi.

Metodologiya. Tadqiqotning nazariy va metodologik asosini migratsiya jarayonlarini tartibga solishning xalqaro-huquqiy asoslari, migratsiya siyosatining nazariy jihatlari, xalqaro tashkilotlar va xorijiy davlatlar bilan migratsiya sohasidagi hamkorlik masalalariga oid ilmiy adabiyotlar tashkil etadi.

Migratsiya jarayonlarining xalqaro darajadagi tartibga solinishini o'rganishda Volox, Suvorova va Shoroxova taklif etgan konseptual yondashuvlarga tayanildi. Ularning fikricha, migratsiya siyosati tipologiyasi haqida so'z borganda, quyidagi asosiy tartibga solish miqyoslarini ajratish mumkin:

1. Milliy daraja — bu davlat darajasida tartibga solinadigan migratsiya siyosati. U mamlakat hududiga xorijliklarning kirishi, chiqishi va bo'lib turishiga oid qonunchilik, buyruq va qarorlarni o'z ichiga olishi mumkin.
2. Mintaqaviy daraja — bu hudud yoki provinsiya darajasida tartibga solinadigan migratsiya siyosati. U mamlakatning ma'lum qismlariga kirish va bo'lib turish uchun maxsus qoidalarni o'z ichiga olishi mumkin.
3. Xalqaro daraja — bu davlatlar o'rtasidagi xalqaro shartnomalar va kelishuvlar doirasida tartibga solinadigan migratsiya siyosati. U mamlakatlar yoki mintaqalar o'rtasida kirish-chiqish masalalari bo'yicha o'zaro kelishuvlarni o'z ichiga olishi mumkin.

Ushbu mualliflarning konseptual yondashuviga umumiy muvofiqlik bildirgan holda, xalqaro daraja o'z navbatida universal, mintaqaviy va ikki tomonlama darajalarga bo'linishi mumkin, deb hisoblaymiz. Agar universal darajada migratsiya jarayonlarini tartibga solish bo'yicha strategik yo'nalishlar belgilansa, mintaqaviy darajada universal standartlarni ma'lum mintaqalarga tatbiq etish bo'yicha amaliy tajribalar o'tkaziladi. Ikki tomonlama migratsiya kelishuvlari darajasiga kelsak, ular universal va mintaqaviy standartlarga asoslangan holda tomonlarning majburiyatlarini aniq ro'yxatini belgilaydi.

Tadqiqotda quyidagi metodlardan foydalanildi: tizimli tahlil, qiyosiy tahlil, statistik tahlil, hujjatlar tahlili, tarixiy yondashuv. Tizimli tahlil yordamida O'zbekistonning migratsiya sohasidagi holati va uning mintaqaviy tashkilotlar hamda xorijiy davlatlar bilan hamkorlik

aloqalari yaxlit tizim sifatida o'rganildi. Qiyosiy tahlil orqali turli mintaqaviy tashkilotlar doirasidagi migratsiya siyosatining o'ziga xos xususiyatlari aniqlandi. Statistik tahlil mehnat migratsiyasi ko'rsatkichlarini tahlil qilishda qo'llanildi. Hujjatlar tahlili orqali migratsiya sohasidagi xalqaro-huquqiy hujjatlar va ikki tomonlama kelishuvlar o'rganildi. Tarixiy yondashuv esa O'zbekistonning migratsiya sohasidagi hamkorligining rivojlanish tendensiyalarini aniqlashda qo'llanildi.

Natija

O'zbekistonning migratsiya sohasidagi mavjud holati

O'zbekiston Respublikasi Bandlik vazirligi ma'lumotlariga ko'ra, 2024 yil oxiriga kelib ishsizlik darajasi 5,8 foizni tashkil etdi, bu 2023 yilgi 6,8 foizdan yaxshiroq ko'rsatkich hisoblanadi. Statistik ma'lumotlarga ko'ra, 14 million 213 ming aholi ish bilan band bo'lib, bu iqtisodiy faol qatlamning 94 foizini tashkil etadi. O'z navbatida 900 ming nafarga yaqin aholi qismi ishga joylashishga muhtojligi aniqlangan. 2024-yil yakunlari bo'yicha 1,9 million fuqaro xorijda ishlab kelmoqda[1].

Bugungi kunda migrantlarning aksariyati qurilish (51,6%), qishloq xo'jaligi (12,3%), sanoat (9,2%), savdo (8,5%) kabi sohalarda mehnat qilmoqda. Faqatgina 2023 yilning yanvar-mart oylari davomida xorijga ishlash uchun ketgan vatandoshlar soni 486,1 ming kishini tashkil etdi. Migrantlarning geografiyasi asosan Rossiya (70,2%), Qozog'iston (13,4%), Qirg'iziston (8,7%), Turkiya (3,8%), Afg'oniston (1,1%), Koreya (0,6%), BAA (0,4%) kabi mamlakatlarda jamlangan [1].

O'zbekistondan asosan past malakali va o'rta maxsus ta'limga ega ishchilar chet elga ketmoqda. Bu esa mamlakatning migratsiya siyosatida malakali kadrlar tayyorlash va mehnat migratsiyasi oqimlarini diversifikatsiya qilish masalalariga alohida e'tibor qaratish zarurligini ko'rsatadi.

Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi doirasida migratsiya sohasidagi hamkorlik

Davlatlararo birlashmalar orasida birinchi navbatda 1991 yilda tashkil etilgan Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligini qayd etish zarur. Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi Ustavida bozor munosabatlari va tovarlar, xizmatlar, kapital va ishchi kuchi erkin harakatlanishiga asoslangan yagona iqtisodiy makonni shakllantirish nazarda tutiladi (19-modda).

Ekspertlarning fikriga ko'ra, migrantlarning huquqlarini himoya qilish va ta'minlash, xavfsiz va tashkil etilgan migratsiya uchun sharoit yaratish maqsadida O'zbekiston Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligining migratsiya sohasidagi vakolatli organlari bilan faol hamkorlik qilib kelmoqda. Xususan, Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligiga a'zo davlatlarning migratsiya organlari rahbarlari kengashi bilan o'zaro hamkorlik doirasida migratsiya siyosati sohasidagi masalalarni muvofiqlashtirish va hal etish ta'minlanmoqda [2].

Kengash o'z faoliyatida Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligining migratsiya sohasidagi asosiy hujjatlariga amal qiladi. Ushbu hujjatlar qatoriga 1994-yildagi «Mehnat migratsiyasi va mehnat migrantlarining ijtimoiy himoyasi sohasida hamkorlik to'g'risida»gi Bitim, 1998-yildagi «Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligiga a'zo davlatlarning noqonuniy migratsiyaga qarshi kurash sohasidagi hamkorligi to'g'risida»gi Bitim, 2005-yildagi «Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligiga a'zo davlatlarning odam savdosi, inson organlari va to'qimalari savdosiga qarshi kurash sohasidagi hamkorligi to'g'risida»gi Bitim, 2011-yildagi «Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligiga a'zo davlatlar hududiga kiruvchi uchinchi davlat fuqarolari va fuqaroligi bo'lmagan shaxslarni yagona ro'yxatga olish tizimi to'g'risida»gi Bitim va boshqa hujjatlar kiradi [3].

Shuningdek, 2021-yilda mamlakatimiz ushbu sohadagi mintaqaviy hamkorlik kursini davom ettirib, «Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligiga a'zo davlatlarning aholini ish bilan ta'minlashga ko'maklashish sohasida hamkorligi to'g'risida»gi Bitimga qo'shildi [4].

Ushbu hujjatlarda migratsiya sohasida hamkorlikning asosiy ustuvor yo'nalishlari belgilab berilgan bo'lib, ular quyidagilarni o'z ichiga oladi: muvofiqlashtirilgan migratsiya siyosatini amalga oshirish uchun shart-sharoit yaratish; qabul qiluvchi davlat qonunchiligini hisobga olgan holda migratsiya oqimlari hajmi, yo'nalishlari va tuzilmasini migrantlar manfaatlariga muvofiq tarzda tartibga solish asosida mehnat migratsiyasini boshqarish; immigrantlarni jamiyatga integratsiya qilish va Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligiga a'zo davlatlar fuqarolarida qabul qiluvchi mamlakat qonunchiligi, tili va madaniyatiga hurmat munosabatini shakllantirish; odam savdosiga qarshi kurashishni davom ettirish; readmissiya bo'yicha kelishuvlarni tuzish va boshqalar.

Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligining migratsiya organlari o'rtasidagi hamkorlik masalalari Kengash yig'ilishlari doirasida amalga oshiriladi. Ushbu jarayonlarda O'zbekiston faol ishtirok etmoqda. Masalan, 2023-yil 28-sentyabr kuni Toshkent shahrida Kengashning yigirma yettinchi yig'ilishi bo'lib o'tdi. Yig'ilishda Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi mamlakatlaridagi migratsiya vaziyati, migratsiya sohasida milliy qonunchilikka kiritilgan o'zgarishlar va qonun ijrosi amaliyoti, vakolatli organlarning noqonuniy migratsiyaga qarshi qaratilgan profilaktik, tezkor-qidiruv tadbirlari va maxsus operatsiyalarni o'tkazish bo'yicha tajribasi kabi 14 ta masala muhokama qilindi [5].

Shanxay hamkorlik tashkiloti doirasida migratsiya sohasidagi hamkorlik

Mintaqaviy migratsiya jarayonlarini boshqarish tizimini tahlil qilishda Shanxay hamkorlik tashkilotiga ham alohida e'tibor qaratish zarur. Shanxay hamkorlik tashkiloti doimiy faoliyat ko'rsatuvchi mintaqaviy xalqaro tashkilot bo'lib, 2001-yil iyun oyida tashkil etilgan.

Shanxay hamkorlik tashkilotining mintaqaviy aksilterroristik tuzilmasi ijroiya qo'mitasi direktori o'rinbosari N.Turдумamatov ta'kidlashicha, Shanxay hamkorlik tashkilotining dastlabki vazifalari Markaziy Osiyoda terrorchilik harakatlariga, separatizm va ekstremizmga qarshi qaratilgan o'zaro mintaqaviy harakatlarni muvofiqlashtirishdan iborat bo'lgan [6]. 2002-yil iyun oyida Sankt-Peterburgda bo'lib o'tgan Shanxay hamkorlik tashkiloti davlatlari rahbarlari sammitida tashkilot Nizomi imzolandi (ushbu Nizom 2003-yil 19-sentyabrda kuchga kirgan). Ushbu asosiy ustav hujjati tashkilotning maqsadlari va prinsiplarini, uning tuzilmasi va asosiy yo'nalishlarini belgilab beradi.

2003-yil sentyabr oyida Shanxay hamkorlik tashkilotiga a'zo mamlakatlar hukumat rahbarlari 20 yilga mo'ljallangan Ko'p tomonlama hamkorlik dasturini imzoladi. Uning natijasida Shanxay hamkorlik tashkilotining faoliyati keng ko'lamli iqtisodiy yo'nalishga ega bo'ldi. Uzoq muddatli maqsad sifatida Shanxay hamkorlik tashkiloti hududida erkin savdo zonasini tashkil etish nazarda tutilgan bo'lsa, qisqa muddatli istiqbolda savdo va investitsiya sohalarida qulay sharoitlar yaratish jarayonini faollashtirish belgilangan [7].

Migratsiya masalalari ushbu tashkilot doirasida separatizm, terrorizm, odam savdosi, qurol-yarog' va giyohvand moddalar savdosiga qarshi kurash nuqtai nazaridan ko'rib chiqiladi. Shu munosabat bilan, Shanxay hamkorlik tashkiloti doirasida migratsiya masalalarini tartibga soluvchi alohida hujjat qabul qilinmagan. Asosiy e'tibor odam savdosiga qarshi kurashishga qaratilgan.

Olmaota jarayoni va migratsiya masalalari

Yana bir mintaqaviy maydon 2010-yilda ilgari surilgan Olmaota jarayonidir. Bu Markaziy Osiyodagi qochqinlarni himoya qilish va xalqaro migratsiya bo'yicha mintaqaviy maslahatlashuv jarayoni bo'lib, unda Ozarbayjon, Afg'oniston, Qozog'iston, Qirg'iziston, Tojikiston, Turkmaniston va Turkiya ishtirok etadi. Markaziy Osiyoda qochqinlarni himoya qilish va xalqaro migratsiya bo'yicha birinchi mintaqaviy konferensiya 2011-yil 14-16-mart kunlari Olmaotada bo'lib o'tdi.

Konferensiya ishtirokchilari aralash migratsiyada ishtirok etuvchi shaxslarni himoya qilish bo'yicha milliy siyosatlarni ishlab chiqish zarurligini e'tirof etib, odam savdosining oldini olish va unga qarshi kurashish choralari ko'rishga chaqirdilar, jabrlanganlarni samarali himoya qilishni ta'minlash va aralash migratsiya muammolarini hal qilish bo'yicha qarorlar qabul qilish muhimligiga e'tibor qaratdilar [8].

Konferensiya yakuni bo'yicha Olmaota deklaratsiyasi qabul qilindi. U mintaqaviy muloqot va amaliy hamkorlikni rivojlantirish, konferensiya natijalarini keng jamoatchilikka yetkazishga qaratilgan.

2012-yilda ishtirokchi davlatlarda vazir o'rinbosarlari darajasida Milliy muvofiqlashtiruvchilar tayinlandi va Mintaqaviy hamkorlikning doira dasturi hamda Mintaqaviy harakatlar rejasi ma'qullandi.

Olmaota jarayoni 2013-yil 5-iyun kuni qochqinlarni himoya qilish va xalqaro migratsiya bo'yicha vazirlar konferensiyasi davomida rasmiy ravishda joriy etildi. Konferensiya yakunlari bo'yicha qabul qilingan xabarnomada davlatlar aralash migratsiya harakatlari tufayli Markaziy Osiyo mamlakatlarida yuzaga kelgan ko'plab muammolarga muloqot, amaliy hamkorlik va inson huquqlarini ta'minlash, xalqaro himoyaga muhtoj shaxslarni himoya qilish, qochqinlar bilan bog'liq uzoq muddatli yechimlar ishlab chiqish orqali javob berish bo'yicha kelishuvga erishganliklari qayd etildi [9].

O'zbekiston Olmaota jarayonining a'zosi emas. Bizning fikrimizcha, O'zbekistonning mazkur Qochqinlarni himoya qilish va xalqaro migratsiya bo'yicha Hukumatlararo maslahat mexanizmiga qo'shilishi yoki qo'shilmasligidan qat'iy nazar, xalqaro migratsiya va qochqinlarni himoya qilish masalalari bo'yicha har qanday muloqotga ochiqligi barcha taraflarga ma'lum. Qolaversa, o'tgan davr mobaynida, O'zbekiston hukumati tomonidan harakatdagi shaxslarga nisbatan tizimli va mukammal siyosatni amalga oshirib kelgan. Shuningdek, norasmiy migratsiya bilan bog'liq masalalarni kuzatish va hal qilish mexanizmlari takomillashtirib borildi.

Misol tariqasida Ukrainada yuzaga kelgan inqiroz tufayli u yerda ta'lim olib kelgan yoki boshqa faoliyat turlari bilan shug'ullanib kelgan fuqarolarimiz zudlik bilan ishchan tashkilotchilik tamoyillari asosida O'zbekistonga evakuatsiya qilindi. Natijada fuqarolarimiz huquqlari va xavfsizligi ta'minlandi, Yevropa Ittifoqi yetakchilari bu sa'y-harakatlarga yuqori baho berishdi.

Yana bir yaqqol misol, bu Suriya davlatidan "Mehr" operatsiyasi doirasida xotin-qizlarni va bolalarni yurtimizga qaytarish bo'yicha olib borilgan ishlardir. Mazkur amaliyot BMT tomonidan yuqori baholanib, Toshkent tajribasi maqomini berishga sabab bo'ldi.

Bundan tashqari, mustaqilligimizning ilk yillari, hamda keyingi davrlarda ham, qushni davlatlarda yuzaga kelgan inqirozli holatlar tufayli, O'zbekiston hududida ushbu davlatlardan doimiy yoki vaqtinchalik asosda qochqinlar joylashtirilgan va ularning xavfsizligi ta'minlangan.

Shu bois, deklarativ ruhdagi kelishuvlarga qo'shilish yoki qo'shilmasik masalasiga oydinlik kiritish o'rniga, migratsion oqimlar tahliliga asoslangan xalqaro–huquqiy hamkorlikni rivojlantirish pirovard maqsad etib belgilanishi lozim deb hisoblaymiz. Xususan, bugungi kunda, Turkiy davlatlar tashkilotiga a'zo bo'lgan hamda kuzatuvchi maqomini olgan davlatlar hududlarida mintaqada kuzatilayotgan migratsion oqimlarning sezilarli qismi taalluqli ekanligi barchaga ma'lum.

Biroq, aynan mazkur tashkilot doirasida migratsiya jarayonlarini tartibga solish va uni barqaror rivojlantirishga qaratilgan kelishuvlar ko'lamini ishlab chiqilmagan va bu kompleks masalalar a'zo davlatlar muhokamasi doirasida o'rta tashlanmagan.

O'zbekiston tomoni mazkur yo'nalishda aniq maqsadlarni belgilashi lozim bo'ladi va davlatlarning o'zaro manfaatlarni inobatga olgan holda, turkiy mintaqada uzviy migratsion munosabatlar zanjirini yaratish tashabbusini ilgari surishi kerak. Ushbu yo'nalishdagi ishlar mehnat, ta'lim, ekologik hamda noqonuniy migratsiya kabi jabhalarini o'z ichiga olishi mumkin deb hisoblaymiz.

Yevrosiyo Iqtisodiy Ittifoqi doirasida migratsiya sohasidagi hamkorlik

Mustaqil davlatlar hududida tashkil etilgan birlashmalar orasida Yevrosiyo Iqtisodiy Ittifoqi (EOII) alohida ahamiyatga ega. YeOIIning Shartnomasida mehnat migratsiyasini tartibga solishga bag'ishlangan mustaqil bo'lim mavjud (Shartnomaning XXVI bo'limi «Mehnat migratsiyasi»). Bu bo'lim uchta moddani (96-98) o'z ichiga oladi. Shartnomaning 96-moddasida shunday deyilgan: «A'zo-davlatlar Ittifoq doirasida mehnat migratsiyasini tartibga solish siyosati yuzasidan hamkorlik qiladilar, shuningdek, a'zo-davlatlar hududida mehnat faoliyatini amalga oshirish uchun tashkillashtirilgan holda ishchilarni jalb etishga ko'maklashadilar»[10].

Shartnoma migrantlarining mehnat faoliyatini tartibga soladi. Xususan, unda a'zo-davlatlar mehnat bozorini himoya qilish cheklovlarini hisobga olmagan holda, mazkur davlatlarning fuqarolarini mehnat faoliyatiga jalb etish huquqiga ega ekanligi qayd etilgan. Bunda mehnat migrantlariga mehnat faoliyatini amalga oshirish uchun davlatda ruxsatnoma olish talab etilmaydi.

Shartnomada mehnat migrantlarining huquqlari alohida qayd etilgan. Jumladan, ularga o'z mutaxassisligi va malakasiga muvofiq professional faoliyat bilan shug'ullanish huquqi, o'z mulkiga egalik qilish, undan foydalanish va uni tasarruf etish, mulkni himoya qilish va pul mablag'larini to'sqinliksiz o'tkazish huquqlari beriladi.

Mehnat migrantlarining ijtimoiy huquqlariga ham alohida urg'u berilgan. Migrantlar va ularning oila a'zolari ijtimoiy sug'urta, tibbiy yordam olish, ta'lim olish, kasbiy uyushmalarga a'zo bo'lish va axborotdan erkin foydalana olish huquqlariga ega.

O'zbekiston Respublikasi Yevrosiyo Iqtisodiy Ittifoqida kuzatuvchi maqomiga ega. 2024 yilning oktyabr oyida mamlakatimiz va YeOII o'rtasida uch yillik qo'shma hamkorlik rejasi imzolaniib, savdo, transport va moliya kabi sohalarga tegishli o'zaro vazifa va maqsadlar belgilanib olingan [11].

Bundan tashqari, O'zbekiston tomoni turizm sohasini rivojlantirish maqsadida YeOIIga a'zo davlatlar fuqarolari uchun yurtimizga kirish-chiqish rejimini yanada soddalashtirish, ya'ni ichki hujjatlar asosida harakatlanish istiqbollari haqida 2024 yil dekabr oyida ma'lum qildi. Mazkur rejalar amalga oshirilishi nafaqat iqtisodiy yutuqlarni olib keladi, balki mintaqada inson mobilligi salohiyatini oshishiga va xalqlar o'rtasida munosabatlar yaqinlashishiga xizmat qiladi.

Kelgusida mazkur masala doirasida YeOIga a'zo davlatlar bilan o'zaro paritetga asoslangan kelishuvlarga erishish maqsadga muvofiqdir.

O'zbekistonning migratsion diplomatiyasini rivojlantirish istiqbollari

Global va mintaqaviy miqyoslarda yuzaga kelayotgan geosiyosiy ziddiyatlar, mamlakatlar o'rtasida kuzatilayotgan xalqaro munosabatlardagi tub o'zgarishlar, ichki va transchegaraviy nizolar va boshqa salbiy jarayonlar har qanday davlatlar uchun qator murakkab voqealarni keltirib chiqarmoqda. Bunday sharoitlarda hayotiy muhim sohalarda davlatlar o'rtasida kelishuvlarga erishish diplomatiya sohasining pirovard maqsadi sifatida ta'riflanishi mumkin. Tashqi aloqalar mezonida migratsiyaga doir O'zbekiston maqsadlarini avvalambor quyidagi jabhalarda ko'rish mumkin:

1. Rivojlangan davlatlar bilan o'zaro manfaatli mehnat migratsiyasi va mutaxassislar tayyorlash borasida kelishuvlarga erishish;
2. Fuqarolarimiz huquqlarini har qanday mamlakat va hududda munosib himoya qilish borasida kafolatlangan hamkorlikni o'rnatish;
3. Chet elda sifatli ta'lim olish imkoniyatlarini kengaytirishga qaratilgan o'zaro integratsiyaviy tashabbuslarni hayotga tatbiq etish;
4. O'zaro paritet asosida davlatlar o'rtasida vizasiz (yoki soddalashtirilgan) tartiblarni joriy etish.

Mohiyatan yuqorida keltirib o'tilgan yo'nalishlar o'zbek migratsion diplomatiyasining asosini tashkil etishi kerak. Ushbu maqsadlarga erishish bosqichma-bosqich ravishda amalga oshirilishi tabiiy holdir. Bugungi murakkab geosiyosiy sharoitlarda mamlakatimiz uchun avvalo "yumshoq huquq" bazasini shakllantirish, so'ngra esa "yumshoq huquq" negizida an'anaviy qadriyatlarga asoslangan xalqaro huquqiy kelishuvlarni tuzish ayni muddaodir[12].

Bunday sharoitda kelishuv tomonlari masala mohiyati va yechimlarini to'liq anglashga va o'zaro maqbul yondashuvlarni ishlab chiqishga tayyor bo'ladilar.

Markaziy Osiyo davlatlari bilan migratsiya sohasidagi hamkorlik istiqbollari

2017-yil O'zbekiston Respublikasi Prezidentining tashabbusi bilan Markaziy Osiyo davlatlari rahbarlarining maslahat uchrashuvlariga asos solindi. O'tgan davr mobaynida mazkur formatdagi sammitlar Markaziy Osiyoda integratsiyalashuv jarayonlariga turtki berib, "mintaqaviy o'ziga xoslikni anglash" konsepsiyasi rivojlanishi uchun haqiqiy poydevor vazifasini o'tab bermoqda. Ayni damda, mazkur ishlarning mahsuli sifatida qo'shnilarimiz bilan kirish-chiqish rejimida fuqarolarning ichki hujjatlar bilan harakatlanish kabi kelishuvlarga erishildi va xalqlar o'rtasidagi mobillik darajasi yangi bosqichga chiqdi.

Mintaqa davlatlarining xalqaro maydonda dolzarb va muhim masalalar yuzasidan birgalikda umumiy pozitsiyada fikr yuritishi va shu asosda xorijiy hamkor davlatlar bilan munosabatlarga kirishi va kun tartibini belgilashi katta ahamiyat kasb etadi.

Yangi O'zbekiston davrida, "Markaziy Osiyo — Ko'rfaz arab davlatlari", "Markaziy Osiyo — Yevropa Ittifoqi", "Markaziy Osiyo — Germaniya", "Markaziy Osiyo — AQSh", "Markaziy Osiyo — Yaponiya", "Markaziy Osiyo — Hindiston" kabi xalqaro formatdagi sammit va hamkorlik kengashlariga asos solindi. So'nggi yillarda ushbu formatdagi 10 ga yaqin muloqotlar yuqori darajada tashkil etildi. Ularda savdo-iqtisodiy, transport-logistika, iqlim o'zgarishi va yashil iqtisodiyot, ijtimoiy-siyosiy va boshqa masalalar yuzasidan hamkorlik muzokaralari olib borildi.

Mazkur formatdagi hamkorlik maydonlarida migratsiyaga doir masalalarni Markaziy Osiyoning yakdil pozitsiyasi sifatida olib chiqilishiga erishish zarur. Shuningdek, ekspertlar forumlari, konferensiyalar va turli xil darajadagi (vazirlik, idora va h.k.) muloqotlar ketma-ketligini jadallashtirish zarur. Bu kabi muzokaralarda migratsiya bo'yicha uzviy muammolar tahlili amalga oshirilishi, umumiy yondashuvlar ishlab chiqilishi va istiqbolli rejalarga oydinlik kiritilishi mumkin.

Ikki tomonlama migratsion hamkorlik istiqbollari

Migratsiya sohasidagi ikki tomonlama hamkorlikka kelsak, O'zbekiston migratsiyaga bo'lgan e'tiborni qaytadan kuchaytirish doirasida Rossiya, Janubiy Koreya, Yaponiya, Polsha, Germaniya Federativ Respublikasi kabi chet el davlatlari bilan mehnat resurslarini tashkillashtirilgan holda eksport qilish sxemalarini kengaytirmoqda. Bu tashabbuslarning maqsadi noqonuniy va tartibsiz migratsiya shakllariga muqobil bo'lgan xavfsiz va uzoq muddatli imkoniyatlarni yaratishdan iborat.

Ammo, bugungi kunda mavjud bo'lgan mehnat resurslarini tashkillashtirilgan holda yollash dasturlari O'zbekistondagi mehnat migratsiyasi bo'yicha mavjud talabni oqilona taqsimlashga qodir emas va mehnat migrantlarining huquqlarini himoya qilishda o'z samaradorligini to'liq isbotlay olgani yo'q.

Bir necha hamkor davlatlar ishtirokida (Janubiy Koreya, Germaniya, Rossiya, Yaponiya va boshqa.) Toshkent va mamlakatning boshqa hududlarida Kasb-hunar o'quv markazlarini yaratishni nazarda tutuvchi O'zbekistonda kasbiy ta'lim imkoniyatlarini rivojlantirish bo'yicha loyihalar amalga oshirilmoqda.

So'nggi yillarda O'zbekiston zamonaviy iqtisodiyot uchun migrantlarning ko'nikmalarini rivojlantirish borasida Osiyo taraqqiyot banki, Jahon banki, Yevropa tiklanish va taraqqiyot banki va boshqa xalqaro moliyaviy institutlar bilan qator loyihalarni amalga oshirmoqda.

Ikki tomonlama munosabatlarga kelsak, Janubiy Koreya yo'nalishi yuqori maosh, yashash va mehnat shart-sharoitlarining qulayligi sababli o'zbekistonliklar orasida eng talabgor yo'nalish bo'lib qolmoqda.

O'zbekistonning an'anaviy mehnat migratsiyasi yo'nalishi Rossiya Federatsiyasi va Qozog'iston bo'lib, bu tarixiy-siyosiy, geografik joylashuv va madaniy omillar bilan bog'liq.

Rossiya Federatsiyasi bilan hamkorlik doirasida Rossiya iqtisodiyotining aniq sohalarida ish beruvchilarning ishchi kuchi yetishmovchiligi muammosini hal qilish uchun tayyorlangan ishchi guruhlarini yuborishga alohida e'tibor qaratilmoqda [13].

Rossiya bilan tuzilgan kelishuvga muvofiq, O'zbekistonning Migratsiya agentligi mehnat migrantlarini tashkillashtirilgan holda tanlab olish, ularni safarga tayyorlash va o'qitish uchun mas'ul hisoblanadi. Rossiyalik ish beruvchilar esa, o'z navbatida, mehnat migrantlarini milliy standartlarga mos turar joy bilan ta'minlash, xavfsiz mehnat sharoitlarini yaratish va milliy minimal ish haqidan kam bo'lmagan adolatli ish haqi taklif qilish majburiyatini oladi.

Xorijiy mehnat migratsiyasini diversifikatsiya qilishning yana bir misoli sifatida Filippin davlatini ko'rsatish mumkin. Ular mehnat migratsiyasini oilalar farovonligi va jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga oqilona yo'naltirib, samarali foydalanmoqda [14].

Xulosa. O'zbekiston Respublikasining migratsiya sohasida mintaqaviy tashkilotlar va xorijiy davlatlar bilan hamkorligi tizimli asosda amalga oshirilmoqda va ko'rsatilgan sohada amaliy masalalarni hal qilishga yo'naltirilgan.

Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi, Shanxay hamkorlik tashkiloti, Yevropa Ittifoqi, YeOI va boshqalar bilan hamkorlik doirasida ishtirokchi davlatlar bilan umumiy migratsiya siyosati yo'nalishlarini ishlab chiqish amalga oshirilmoqda.

Bizning fikrimizcha, O'zbekistonning Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi davlatlari migratsiya organlari rahbarlari Kengashi va kelgusida Turkiy davlatlar tashkiloti doirasida migratsiya bo'yicha xalqaro-huquqiy munosabatlarga kirishish muhim ahamiyatga ega.

Shuningdek, "Markaziy Osiyo — Ko'rfaz arab davlatlari", "Markaziy Osiyo — Yevropa Ittifoqi", "Markaziy Osiyo — Germaniya", "Markaziy Osiyo — AQSh", "Markaziy Osiyo — Yaponiya", "Markaziy Osiyo — Hindiston" kabi xalqaro formatdagi sammit va hamkorlik kengashlarida migratsiyaga bag'ishlangan kun tartibini bosqichma-bosqich shakllantirib borish lozim.

Ikki tomonlama hamkorlik doirasida O'zbekistondan ishchi kuchini tashkillashtirilgan holda ishga yollashni nazarda tutuvchi kelishuvlarni imzolash nihoyatda istiqbolidir. Bunday kelishuvlarning afzalligi shundaki, ular migratsiya jarayonlarini nazorat va prognoz qilinuvchi xususiyatga ega hisoblanadi.

Yuqoridagi tahlillar asosida quyidagi xulosalarga kelish mumkin:

1. O'zbekiston migratsiya sohasida milliy qonunchilik bazasini takomillashtirish bilan bir qatorda xalqaro hamkorlikni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratishi zarur.
2. O'zbekiston mintaqaviy tashkilotlar doirasida migratsiya sohasidagi hamkorlikni mustahkamlash uchun Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi va Shanxay hamkorlik tashkiloti kabi platformalardan faol foydalanishi, shuningdek Turkiy davlatlar tashkiloti doirasida migratsiya masalalarini hal qilish mexanizmlarini ishlab chiqish tashabbusini ilgari surishi maqsadga muvofiq.
3. O'zbekiston mehnat migratsiyasi oqimlarini diversifikatsiya qilish maqsadida nafaqat an'anaviy yo'nalishlar (Rossiya, Qozog'iston, Janubiy Koreya), balki yangi istiqbolli mehnat bozorlari (Yevropa Ittifoqi mamlakatlari, Buyuk Britaniya, Yaponiya va boshqalar) bilan hamkorlikni rivojlantirishi kerak.
4. Markaziy Osiyo mintaqasining yagona tashqi siyosiy pozitsiyasini shakllantirish maqsadida migratsiya sohasidagi hamkorlikni faollashtirish va "Markaziy Osiyo+" formatlarida migratsiya masalalarini kun tartibiga kiritish lozim.
5. Mehnat migrantlarining huquqlarini himoya qilish va ularning ijtimoiy ta'minotini yaxshilash masalalarida xorijiy davlatlar bilan hamkorlikni kuchaytirish, shu jumladan ikki tomonlama va ko'p tomonlama kelishuvlar tuzish orqali fuqarolarimiz manfaatlarini samarali himoya qilish tizimini takomillashtirish kerak.

Umuman olganda, O'zbekistonning migratsiya sohasida mintaqaviy tashkilotlar va xorijiy davlatlar bilan hamkorligini rivojlantirish yurtimiz fuqarolarining xavfsiz va qonuniy migratsiyasini ta'minlash, migratsiya jarayonlarini samarali boshqarish va milliy manfaatlarini himoya qilishga xizmat qiladi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Elektron resurs: <http://www.migration.uz>
2. V Tashkente Aleksandr Gorovoy provel 27-ye zasedanie Soveta rukovoditeley migratsionnykh organov SNG Ob etom soobshchaet "Rambler". <https://finance.rambler.ru/money/51493439-v-tashkente-aleksandr-gorovoy-provel-27-e-zasedanie-soveta-rukovoditeley-migratsionnyh-organov-sng/>

3. 15 let Sovetu rukovoditeley migratsionnykh organov gosudarstv – uchastnikov Sodruzhestva Nezavisimyykh Gosudarstv [https://cis.minsk.by/news/24160/15 let sovetu rukovoditeley migratsionnykh organov gosudarstv %E2%80%93 uchastnikov sodruzhestva nezavisimyykh gosudarstv](https://cis.minsk.by/news/24160/15%20let%20sovetu%20rukovoditeley%20migratsionnykh%20organov%20gosudarstv%20%93%20uchastnikov%20sodruzhestva%20nezavisimyykh%20gosudarstv)
4. Informatsiya o zasedanii Soveta rukovoditeley migratsionnykh organov gosudarstv – uchastnikov Sodruzhestva Nezavisimyykh Gosudarstv (28 sentyabrya 2023 goda)// <https://e-cis.info/cooperation/3091/112728/>
5. V Tashkente sostoyalos zasedanie Soveta rukovoditeley migratsionnykh organov gosudarstv SNG
6. [https://cis.minsk.by/news/26139/v tashkente sostoyalos zasedanie soвета rukovoditeley migratsionnykh organov gosudarstv sng](https://cis.minsk.by/news/26139/v%20tashkente%20sostoyalos%20zasedanie%20soвета%20rukovoditeley%20migratsionnykh%20organov%20gosudarstv%20sng)
7. Turdumamatov, N. (2022). Shanxay hamkorlik tashkilotining Markaziy Osiyo xavfsizligini ta'minlashdagi roli. Mintaqaviy xavfsizlik masalalari, 5(3), 56-68.
8. «Zakonodatelstvo i politika v oblasti integratsii immigrantov. Sbornik zakonodatelstva, politiki i praktiki 19 gosudarstv v oblasti integratsii immigrantov» - Mejdunarodnaya organizatsiya po migratsii / Perevod s angliyskogo. – M.: 2011, str.
9. Ob Almatinskom protsesse <https://www.unhcr.org/centralasia/almaty-process>
10. Almatinskom protsesse https://www.iom.int/sites/g/files/tmzbdl486/files/migrated_files/What-We-Do/docs/Operating_Modalities_Ru.pdf
11. <https://eulaw.edu.ru>
12. YeOII matbuot xizmati. (2024). O'zbekiston va YeOII uch yillik hamkorlik rejasini imzoladi. [URL: <http://www.eurasiancommission.org/press/news/2024/10/15>].
13. Yegorova Ye.N. «Pravovye aspekty regulirovaniya trudovoy migratsii grajdan iz tretix stran na territorii Yevropeyskogo soyuza», «Migratsionnoe pravo» nauchno-prakticheskoe i informatsionnoe izdanie № 2 2017g.S.23-26;
14. Soglasenie mejdju Pravitelstvom Respubliki Uzbekistan i Pravitelstvom Rossiyskoy Federatsii Ob organizovannom nabore i privlechenii grajdan Respubliki Uzbekistan dlya osushchestvleniya vremennoy trudovoy deyatel'nosti na territorii Rossiyskoy Federatsii <https://lex.uz/ru/docs/3475794>
15. Zolotuxin I.N. Filippinskaya model organizatsii i upravleniya protsessami trudovoy migratsii//Oykumena.2012. № 1.S.100-102

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOYIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 4 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).